

для затвердження їх у якості лікарських засобів. Новизна досліджень на всіх етапах розробки апіпрепаратів захищена патентами.

Аналізуючи вищевикладене, виявлено, що науковий напрямок розробки екстемпоральних апіпрепаратів динамічно розвивається, має перспективу подальшого розвитку та покращує лікарське забезпечення населення.

Історія розвитку біофармації як навчальної дисципліни
Ярних Т.Г., Данькевич О.С., Котенко О.М., Чушенко В.М.,
Живора Н.В, Рухмакова О.А.

Кафедра технології ліків

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

kotenko.nphau@gmail.com

Терапевтична нееквівалентність, або нерівноцінність, лікарських препаратів уперше експериментально доведена у 60-х роках ХХ століття американськими ученими J. Levi та J. Wagner. У 1970-ті роки в АМН СРСР було створено відділення «Біофармація» під головуванням члена-кор. АМН, проф., д. фарм. н. А. І. Тенцової. При головному інституті з проблеми «Фармація» було відкрито біофармацевтичний центр. Засновниками біофармації, як науки, в СНД і Україні були професори Д. П. Сало, Я. І. Хаджай, І. М. Перцев, Г. С. Башура, О. І. Тихонов, М. О. Ляпунов, Г. В. Оболенцева, М. В. Штейнгард, М. О. Казарінов, Д. І. Дмитрієвський, В. М. Спіридонов та ін.

Зусиллями вчених Державного наукового центра лікарських засобів і Національного фармацевтичного університету створена школа біофармації, як науки, що є фундаментом, необхідним для розробки ефективних і нешкідливих лікарських засобів у різних лікарських формах з урахуванням фармацевтичних чинників.

У Національному фармацевтичному університеті вперше в Україні з 1987 року викладається навчальна дисципліна «Біофармація», засновником якої став видатний учений академік Української академії наук, д. фарм. н., проф. Олександр Іванович Тихонов. Він один із перших зрозумів, що впровадження біофармації забезпечує нове бачення фармації, як науки, виводить її на новий рівень та надихає на нові перспективи. О. І. Тихонов доклав багато зусиль для наукового обґрунтування нової дисципліни, створення навчальної програми, випуску цілої низки навчальної літератури.

У створенні навчальної дисципліни «Біофармація» брали участь практично всі викладачі кафедри аптечної технології ліків: це академік УАН д. фарм. н. проф.

О. І. Тихонов, як загальний керівник та редактор усіх навчально-методичних видань, співробітники та науковці Л. І. Філіпова, В. О. Соболева, Н. В. Чорнобрива, О. М. Котенко, Н. Ф. Орловецька, О. Є. Богуцька, А. А. Титова, І. Є. Постольник, І. Н. Курченко, Л. С. Стрельников, Р. К. Чаговець, О. Д. Авдонін, Т. Г. Ярних, С. В. Явтушенко, Н. С. Мамонтова, Н. Д. Белова, В. Г. Гончаров, О. С. Щепак, Н. М. Мусієнко, Ф. А. Жогло, В. М. Видашенко, Б. А. Рогожин, І. М. Перцев, В. Ф. Десенко.

У 1986 – 1987 роках були розроблені комплекс методичних вказівок з навчальної дисципліни «Біофармація»: «Методические указания по спецкурсу «Биофармация», «Методические указания к лабораторным занятиям по спецкурсу «Биофармация»: для преподавателей фармацевтических институтов и фармацевтических факультетов медицинских институтов», «Методические указания к лабораторным занятиям по биофармации: для студентов 5 курса фармацевтических институтов и фармацевтических факультетов медицинских институтов».

В основу створеного курсу навчальної дисципліни «Біофармації» лягли ціла низка оригінальних дослідів, частина яких проводилась «in vitro», але більшість – на лабораторних тваринах «in vivo». Біофармацевтичними дослідями визначався вплив різноманітних чинників на швидкість вивільнення лікарських речовин із лікарських форм, швидкість їх усмоктування в кров, біологічну доступність і еквівалентність. Наприкінці 1990-х років на вимогу біоетики у курсі «Біофармація» максимально скоротили використання лабораторних тварин для показових дослідів. Біофармацевтичні досліді з тваринами були зняті на відео, а для практичної роботи студенти почали користуватись отриманими раніше даними.

Набутий досвід дослідницької та навчальної роботи забезпечив підготовку та видання підручника «Біофармація», який вийшов російською і українською мовами. До його написання академік УАН, проф. д. фарм. н. О. І. Тихонов залучив проф., д. фарм. н. Т. Г. Ярних та проф., д. мед. н. І. А. Зупанця, засновника першої бази клінічних досліджень в Україні. До написання підручника також були залучені проф., д. мед. н. Н. В. Бездетко, доценти О. С. Данькевич, О. Є. Богуцька, Ю. М. Азаренко, Ю. В. Левачкова.

За редакцією академіка УАН, проф., д. фарм. н. О. І. Тихонова, вийшов «Практикум по биофармации» і була видана добірка лекцій. В їх створенні приймали участь проф. д. фарм. н. Т. Г. Ярних, доценти О. Є. Богуцька, О. С. Данькевич, В. М. Чушенко, Ю. М. Азаренко, О. М. Котенко. Після написання підручника його переклали на англійську мову для забезпечення іноземних студентів і у 2011 році

вийшли за редакцією академіка УАН О. І. Тихонова «Biopharmaceutics: Lectures for English student in the speciality «Pharmacy», авт. О. І. Тихонов, Т. Г. Ярних, А. Б. Юр'єва, Л. М. Подорожна, С. С. Зуйкіна та «Biopharmaceutics: Tutorial», авт. О. І. Тихонов, О. Є. Богуцька, Т. Г. Ярних, О. М. Котенко, О. А. Рухмакова.

На сьогоднішній день біофармація є навчальною дисципліною обов'язкового вибору для здобувачів вищої освіти у Національному фармацевтичному університеті. Створений за редакцією засновника біофармації академіка УАН проф., д. фарм. н. О. І. Тихонова навчально-методичний комплекс з дисципліни «Біофармація» забезпечує вивчення основних біофармацевтичних чинників. Знання біофармації стають міцним підґрунтям для майбутніх фахівців фармацевтичної галузі при розробці нових лікарських препаратів, їх дослідженні й удосконаленні складу і технології.

Історія розвитку гомеопатії як наукової та навчальної дисципліни

Олійник С. В.¹, Ярних Т. Г.¹, Гайдукова О. О.²

Кафедра технології ліків

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна¹

Кафедра загальної практики – сімейної медицини

Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна, м. Харків, Україна²

tl@nuph.edu.ua

Розвиток гомеопатії в усьому світі пройшов через етапи розквіту і занепаду. І, незважаючи на протидію офіційної медицини, гомеопатія поступово розширює сферу свого впливу. З 90-х років в Україні розпочався активний розвиток гомеопатичної фармації і впровадження її в практику. Стали виникати нові центри та асоціації лікарів-гомеопатів, відродилася професійна періодична преса, ведуться наукові дослідження, зміцнюється міжнародне співробітництво, розпочата планомірна підготовка кадрів: у ВНЗ організовані спеціальні кафедри і курси за вибором по основам сучасної гомеопатії.

На сьогоднішній час гомеопатичні препарати, згідно Закону України «Про лікарські засоби» мають статус лікарських засобів і внесені до Реєстру як окрема фармакотерапевтична група.

Триває інтенсивна робота за двома основними напрямками: підготовка фахівців в області гомеопатичної фармації, формування законодавчої бази. Навчання фахівців здійснює Національний фармацевтичний університет, де здобувачі вищої освіти мають можливість отримати теоретичні знання про гомеопатичний метод лікування і на